

SOPIMUS EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLIITTISTEN RAHASTOJEN VÄLITTÄVÄN TOIMIELIMEN TEHTÄVIEN JA ERÄIDEN MUIDEN TEHTÄVIEN HOIDOSTA ETELÄ-SUOMEN MAAKUNTIEN LIITOISSA OHJELMAKAUDELLE 2021-2027

1§ Sopijaosapuolet

Tämän sopimuksen sopijapuolet ovat Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Päijät-Hämeen liitto, Uudenmaan liitto ja Varsinais-Suomen liitto. Myöhemmin tässä sopimuksessa käytetään Hämeen liitosta, Kymenlaakson liitosta, Päijät-Hämeen liitosta ja Varsinais-Suomen liitosta nimitystä käsittelyä liitto. Uudenmaan liitosta käytetään nimitystä koordinoiva liitto sen toimiessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta annetun asetuksen (797/2021) (jäljempänä toimeenpanoasetus) 4 §:n tarkoittamassa tehtävässä.

2§ Sopimuksen perusta ja tarkoitus

Ohjelmakaudella 2021–2027 Suomessa toteutetaan Manner-Suomelle yhteistä Uudistuva ja osaava Suomi – EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelmaa. Maakuntien liitot toimivat Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan rahastojen välittävänä toimielimenä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) nojalla. Toimeenpanoasetuksen 5 §:n mukaan hallintoviranomainen kokoaa toimeenpanoasetuksen 4 §:ssä tarkoitetut maakuntien liittojen tehtävät siten, että Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien liittojen tehtävät kootaan Uudenmaan liittoon.

Toimeenpanoasetuksen 4 §:n mukaisesti välittävän toimielimen tehtäviä ovat:

- 1) hakuilmoituksen julkaiseminen, hankkeiden valinta, tukipäätökset, tuen maksamista koskevat päätökset, takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset;
- 2) tiedotus ja viestintä yleisölle, hakijoille ja tuen saajille toimialueellaan;
- 3) hankkeiden seuranta ja tuen saajien seurantaan liittyvien tietojen ajantasaisen tallennuksen varmistaminen alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021), jäljempänä rahoituslaki, 50 §:ssä tarkoitettuun tietojärjestelmään;
- 4) yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan mukaiset hallinnolliset tarkastukset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä niihin liittyvän riskiarvioinnin laatiminen;
- 5) hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen ja siihen kuuluvan petosriskiarvioinnin laatiminen;
- 6) tehokkaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöönotto, joissa otetaan huomioon tunnistetut riskit;
- 7) tarkastuksissa ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa ja varmennuksissa tehtyjen havaintojen selvittäminen, sääntöjenvastaisuuksien ehkäiseminen, havaitseminen ja korjaaminen sekä asianmukaisten ilmoitusten tekeminen poliisiviranomaiselle ja petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtyminen;
- 8) sääntöjenvastaisuusilmoitusten toimittaminen ja tilivuoden vahvistaminen kirjanpito toiminnolle;
- 9) hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä, ohjelman vuotuisen tuloksellisuuden tarkastelun valmistelussa ja lopullisen tuloksellisuuskertomuksen laatimisessa;
- 10) yleisasetuksen liitteeseen XI perustuva raportointi hallintoviranomaiselle.

Lain alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan toimeenpanosta (756/2021) 18 §:n mukaan maakunnan liitot voivat sopia tehtävien kokoamisesta tai muusta yhteistyöstä asioissa, joissa se on lain 17 §:n ja muiden ko. lain mukaisten tai rahoituslain 9 §:ssä tarkoitettujen tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista. Tällä sopimuksella sopimusosapuolet sopivat välittävän toimielimen tehtävien hoidosta ja eräiden muiden tehtävien hoidosta keskenään.

Uudenmaan liitto toimii koordinoivana maakunnan liittona ja sinne kootaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliitikan ohjelman osalta Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakunnan liitoista toimeenpanoasetuksessa määritellyt tehtävät. Koordinoivan maakunnan liiton ja käsittelevien liittojen tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista näiden tehtävien hoidossa sovitaan tarkemmin tässä sopimuksessa. Lisäksi tehtävissä noudatetaan voimassa olevaa säädöspohjaa, hallintoviranomaisen ohjeistuksia sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen yhteisesti sovittuja menettelytapoja.

3§ Hankepäättökset

Koordinoiva liitto vastaa tuen myöntämisestä hankkeelle ja esittelee ja hyväksyy asiaa koskevat päätökset. Käsittelevä liitto vastaa hankepäättösten (rahoituspäätös, muutospäätös, rahoituksen myöntämispäätös) valmistelusta. Päätös valmistellaan siinä liitossa, jonka rahoituskehuksesta hanke on tarkoitus rahoittaa.

Käsittelevä liitto valmistelee kaikki hankepäättökset virkavastuulla noudattaen valmistelussa voimassa olevaa lainsäädäntöä, hallintoviranomaisen ja muiden rakennerahastotoimintaa säätelevien viranomaisten ohjeistusta, tämän sopimuksen säännöksiä sekä mahdollisia muita sopimuksen osapuolten kesken sovittuja periaatteita. Liitoissa työskentelevät päätösvalmistelijat ovat työ- tai virkasuhteessa ao. liittoon. He valmistelevat hankkeen EURA 2021 -järjestelmässä asianmukaisella tavalla päätöksentekovalmiiksi koordinoivan liiton päätösesittelyä ja päätöstä varten.

EURA 2021-järjestelmässä otetaan viranomaiskäsitteilyyn Uudenmaan liiton avaamaan hakuun osoitetut hankehakemukset. Käsittelevä liitto tekee hakemuksille arvioinnin ja pisteytyksen noudattaen seurantakomitean hyväksymiä arviointikriteerejä, säädöspohjaa sekä sopijapuolten yhteisesti sopimia menettelytapoja ja hyödyntäen voimassa olevia tukiaineistoja. Käsittelevä liitto antaa ilmoituksen koordinoivalle liitolle, kun valmisteluvaihe on saatu päätökseen.

Liitto, jonka rahoituskehuksesta hanke on tarkoitus rahoittaa, vastaa hankkeen käsittelystä maakunnan yhteistyöryhmässä ja/tai sen sihteeristössä ja muusta käsittelystä kyseisessä maakunnassa. Koordinoiva liitto ei voi myöntää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävälle tai kokonaiskustannusarvioltaan suurelle alueelliselle hankkeelle tukea, jos kyseinen maakunnan yhteistyöryhmä ei ole puoltanut hanketta. Mikäli maakuntahallitus tekee päätöksen rahoituksen kohdentamisesta hankkeelle maakunnan rahoituskehuksesta, on maakuntahallituksen kohdentamispäätös luonteeltaan valmistelua. Maakuntahallituksen tulee selkeästi perustella päätöksensä, mikäli se tekee maakunnan yhteistyöryhmän tai sen sihteeristön valmistelusta poikkeavan päätöksen rahoituksen kohdentamisesta. Mikäli maakuntahallitus tekee maakunnan yhteistyöryhmän tai sen sihteeristön valmistelusta poikkeavan päätöksen, asia palautuu käsittelevän liiton valmisteluun.

Koordinoiva liitto tekee juridisen rahoituspäätöksen käsittelevän liiton valmistelun mukaisesti. Käsittelevän liiton valmistelusta ja maakunnan yhteistyöryhmän puoltavasta lausunnosta voi poiketa ainoastaan silloin, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä taikka jos hanke tai päätös ei täytä lain- tai ohjelmanmukaisuutta. Tällaisessa tilanteessa käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus esittää perustelut, joiden nojalla liitto katsoo hankkeen täyttävän laillisuus- ja ohjelmanmukaisuuskriteerit sekä tarvittaessa tehdä täydennyksiä. Lisäksi ennen maakunnan yhteistyöryhmän lausunnosta poikkeavan päätöksen tekemistä koordinoivan liiton on annettava käsittelevän

liiton yhteistyöryhmälle tieto asiasta ja perusteltava ratkaisunsa. Koordinoiva liitto voi palauttaa hankeasiakirjat (esim. viranomaisen täyttämät tiedot ja hankepäättös) käsittelevän liiton valmisteluun, jos em. hankeasiakirjoissa on korjattavissa oleva virhe.

Ylimaakunnallisten hankkeiden osalta päätösvalmistelua tapahtuu rahoitukseen osallistuvissa maakunnan liitoissa. Niiden arviointi ja valinta tapahtuu yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa, joiden alueelle hankkeen toiminta kohdentuu ja joiden rahoituskehyksestä hanketta on tarkoitus rahoittaa. Liitto, jonka rahoituskehyksestä hanketta olisi tarkoitus rahoittaa, vastaa hankkeen käsittelystä maakunnassa. Ylimaakunnallisten hankkeiden rahoituspäätökset valmistellaan pääsääntöisesti koordinoivassa maakunnan liitossa tai tarvittaessa siinä liitossa, jonka alueella ryhmähankkeen päähakijan toimipaikka sijaitsee. Valmistelusta sovitaan hankekohtaisesti.

Päätökset hankkeille koordinoiva liitto pyrkii tekemään 21 päivän aikana käsittelevän liiton valmistelun päättymisestä.

Muutos- ja lisärahoituspäätökset valmistellaan käsittelevässä liitossa. Koordinoivan liiton päätös näissä asioissa on sidottu käsittelevän liiton tekemään valmisteluun edellä kerrottuja laillisuus- ja ohjelmanmukaisuusperusteita lukuun ottamatta. Osana muutospäätösvalmistelua käsittelevä liitto valmistelee myös mukaan tulevien osallistuvien yritysten hyväksymisen (ml. de minimis -valmistelu). Koordinoiva liitto vahvistaa de minimis -tuen hankkeeseen osallistuville organisaatioille päätöksellä. Koordinoiva liitto voi tarvittaessa palauttaa muutos- ja lisärahoituspäätökset käsittelevän liiton täydennettäväksi.

Koordinoiva liitto seuraa sopijapuolten osalta rahoituskehysten toteutumista. Käsittelevä liitto ylläpitää oman rahoituskehjensä seurantaan. Maakunnan liitot eivät voi ylittää omaa rahoituskehystään.

4§ Tuen maksamista koskevat päätökset

Koordinoiva liitto vastaa tuen maksamista koskevista päätöksistä hankkeelle ja tekee EURA 2021 -järjestelmässä asiaa koskevan valmistelun, esittelyn ja päätökset.

Tuen maksatuspäätöksen valmistelee EURA 2021 -järjestelmään koordinoivan liiton maksatusasiantuntija. Käsittelevän liiton perusliitto-rahoittaja antaa rahoittajan lausunnon ennen maksatuspäätöksen tekemistä. Perusliitto-rahoittajan tulee pyrkiä antamaan lausuntonsa 30 päivän kuluessa maksatushakemuksen saapumisesta.

5§ Takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset

Koordinoiva liitto vastaa sääntöjenvastaisten menojen johdosta tehtävästä aiheettomasti maksetun tuen takaisinperinnästä ja muista jatkotoimenpiteistä. Koordinoiva liitto tekee jatkotoimenpiteitä koskevan valmistelun, esittelyn ja päätökset. Toimenpiteen valmistelussa kuullaan hankkeen toteuttajaa sekä tarvittaessa hankkeen rahoituspäätöksen valmistellutta liittoa.

6§ Tiedotus ja viestintä

Koordinoiva liitto vastaa tiedotuksesta ja viestinnästä yleisölle, hakijoille ja tuensaajille toimialueella. Koordinoiva liitto vastaa Etelä-Suomen alueen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman viestinnän koordinaatiosta. Lisäksi koordinoiva liitto tuottaa koordinaationsa piirissä olevien liittojen yhteiseen käyttöön viestintäaineistoja. Käsittelevä liitto vastaa alue- ja rakennepolitiikan viestinnästä omissa kanavissaan halutessaan hyödyntäen yhteisesti tuotettuja aineistoja tai tuottaen aineistoja itse. Koordinoiva liitto laatii

viestintäsuunnitelman, jonka maakuntien yhteistyöryhmät käsittelevät. Viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään yhteistyötä liittojen ja koordinoivan liiton kesken.

7§ Hankkeiden seuranta

Koordinoiva liitto vastaa hankkeiden seurannan järjestämisestä. Hankkeiden seuranta varten jokaiselle hankkeelle nimetään yhteyshenkilö, joka seuraa ja ohjaa hankkeen toteuttamista. Hankkeen yhteyshenkilönä toimii rahoituspäätöksen valmistelleen liiton tehtävään nimeämä henkilö (tyypillisesti perusliitto-rahoittaja). Hankkeiden seuranta koostuu ohjausryhmätyöskentelystä, hankkeiden toteutumisen seuraamisesta sekä seurantaraporttien ja indikaattoriraportoinnin tarkistamisesta.

8§ Hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä pysyvyyden ja tuloa tuottavien hankkeiden jälkiseuranta

Koordinoiva liitto vastaa tuensaajille maksettujen menojen hallinnollisista ja paikan päällä tehtävistä varmennuksista. Käsittelevällä liitolla on mahdollisuus osallistua paikan päällä tehtävään varmennukseen. Käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus nimetä hankkeita varmennettavaksi, mikäli hankkeessa on ilmennyt erityisiä riskejä.

Koordinoiva liitto vastaa myös pysyvyyden ja tuloa tuottavien hankkeiden jälkiseurannasta. Käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus nimetä hankkeita jälkiseurattavaksi, mikäli hankkeessa on ilmennyt erityisiä riskejä.

Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus toimittaa tehtävän hoitamiseksi tarvittavat tiedot koordinoivalle liitolle.

9§ Maksettujen menojen lainmukaisuuden vahvistaminen

Koordinoiva liitto vastaa tuensaajille maksettujen menojen lainmukaisuuden vahvistamisesta kerran vuodessa. Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus toimittaa tehtävän hoitamiseksi tarvittavat tiedot koordinoivalle liitolle.

10§ Petosten torjunta

Koordinoiva liitto vastaa tehokkaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöönotosta sekä laatii hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukseen liitettävän petosriskiarvioinnin. Koordinoiva liitto vastaa myös asianmukaisiin petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtymisestä sekä sääntöjenvastaisuusilmoitusten tekemisestä. Käsittelevällä liitolla on velvollisuus antaa koordinoivalle liitolle heräte havaituista petosriskeistä ja informoida välittömästi koordinoivaa liittoa, jos sen tietoon tulee sen rahoituskehuksesta rahoitettua hanketta koskeva sääntöjenvastaisuus.

11§ Hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä ja ohjelman täytäntöönpanokertomuksen laatimisessa EU:n komissiolle

Koordinoiva liitto vastaa hallintoviranomaisen avustamisesta seurantakomiteatyössä ja ohjelman täytäntöönpanokertomusten laatimisessa komissiolle.

Seurantakomitean jäsenyys on Etelä-Suomen liittojen kesken kiertävä. Asiasta on sovittu erikseen maakuntajohtajien kesken.

12§ EURA 2021 -tietojärjestelmä

Koordinoiva liitto osoittaa yhden tai useamman palveluksessaan olevan henkilön toimimaan EURA 2021 -tietojärjestelmän virastopääkäyttäjänä. Virastopääkäyttäjä antaa asianmukaisesta hakemuksesta käsittelevien liittojen edustajille käyttäjäoikeudet järjestelmään. Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus viipymättä ilmoittaa virastopääkäyttäjälle, mikäli käyttäjäoikeuden saanut henkilö ei enää toimi käsittelevässä liitossa järjestelmän käyttämiseen oikeuttavassa asemassa.

13§ Ekosysteemisopimukset

Kestävän kaupunkikehittämisen ekosysteemisopimuksista rahoitettavien hankkeiden välittävän toimielimen tehtävistä vastaa kokonaisuudessaan Uudenmaan liitto Turun, Lahden ja pääkaupunkiseudun osalta.

14§ Alue- ja rakennepolitiikan asioiden käsittely Etelä-Suomen maakuntien liittojen työryhmissä

Koordinoiva liitto vastaa siitä, että alue- ja rakennepolitiikan asioiden käsittelyyn muodostuu tarvittavat rakenteet ja työryhmät. Mikäli on edellytetty, koordinoiva liitto perustaa Etelä-Suomen alue- ja rakennepolitiikan koordinaatioryhmän, jossa ovat edustettuina alueen maakuntien liitot ja alueella toimivat RR-ELY-keskukset sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Tarvittaessa koordinoiva liitto kutsuu koolle koordinaatiossa mukana olevien liittojen valmisteluryhmän. Käsittelevät liitot voivat ehdottaa valmisteluryhmän koolle kutsumista ja käsiteltäviä asioita.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevat asiat tuodaan säännöllisesti koordinaatioalueen maakuntajohtajien käsiteltäväksi. Asioiden valmistelusta vastaa koordinoiva liitto. Käsittelevät liitot voivat tehdä ehdotuksia käsiteltävistä asioista.

15§ Sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset ja tekninen tuki

Tässä sopimuksessa sovittujen tehtävien hoitamista varten Uudenmaan liitolle osoitetaan varat Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman teknisestä tuesta. Teknisen tuen käytöstä laaditaan vuosittain käyttösuunnitelma. Hankkeiden valinnasta ja rahoituspäätösten valmistelusta ja muiden tämän sopimuksen tarkoittamien käsittelevän liiton tehtävien hoitamisesta kukin käsittelevä liitto vastaa omalla rahoituksellaan. Käsittelevät liitot voivat käyttää teknistä tukea sopimusosapuolten välisen erillisen, asiaa koskevan sopimuksen ja käyttösuunnitelmien mukaisesti.

16§ Vahingonkorvaus

Mikäli käsittelevä liitto aiheuttaa koordinoivalle liitolle vahinkoa tämän sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoitamisessa tahallisesti tai ilmeisen huolimattomalla menettelyllä, sen tulee korvata koordinoivalle liitolle tästä aiheutunut vahinko. Koordinoiva liitto on samoilla perusteilla vahingonkorvausvelvollinen käsittelevälle liitolle aiheuttamastaan vahingosta. Vahingonkorvausvelvollisuus ei koske välillisiä vahinkoja.

17§ Muut sopimusehdot ja sopimuksen voimaantulo

Kukin sopimuksen osapuoli vastaa siitä, että se noudattaa tämän sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoidossa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa, voimassa olevaa lainsäädäntöä ja toimintaan liittyvää hallintoviranomaisen ja muuta viranomaisohjeistusta sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen keskinäisellä sopimuksella sopimia käytäntöjä.

Tämä sopimus astuu voimaan allekirjoitushetkellä ja jatkuu ohjelmakauden sulkemiseen asti. Sopimuksen voimassaoloaikaa voidaan koordinoivan liiton esityksestä jatkaa, jos tämän sopimuksen mukaisten tehtävien saattaminen päätökseen sitä vaatii.

Sopimusta voidaan tarkistaa kaikkien koordinaatiossa mukana olevien maakuntien liittojen yhteisellä päätöksellä tekemällä siitä kaikkien sopijapuolten allekirjoittama lisäys. Mikäli sopijaosapuolet eivät noudata tässä mainittuja sopimusehtoja, sopimus voidaan irtisanoa kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanomisen johdosta sopimuksen voimassaolo lakkaa sen irtisanoneen sopijapuolen osalta jatkuen täysimääräisesti voimassa muiden sopijapuolten osalta, ellei kirjallisesti muuta sovita.

Mikäli sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tämän sopimuksen soveltamiseen liittyvistä käytännön asioista, on sopijapuolella oikeus pyytää asiasta hallintoviranomaisen kannanottoa, jota tulkitaan hallintoviranomaisen ohjeena. Sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisillä neuvotteluilla. Mikäli yksimielisyyttä ei saavuteta kolmen kuukauden kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, ratkaistaan ne lopullisesti Helsingin käräjäoikeudessa.

Tätä sopimusta on laadittu viisi yhtäpitävää kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Tämä sopimus on hyväksytty kaikkien viiden maakunnan maakuntahallituksissa:

Kanta-Häme x.x.2021

Kymenlaakso x.x.2021

Päijät-Häme x.x.2021

Uusimaa x.x.2021

Varsinais-Suomi x.x.2021

Allekirjoitukset